

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

14 januari 2015

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat
de aanwijzing van een voogd betreft**

(ingediend door de dames Sonja Becq
en Nahima Lanjri en
de heer Servais Verherstraeten)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

14 janvier 2015

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code civil en ce qui concerne la
désignation d'un tuteur**

(déposée par Mmes Sonja Becq
et Nahima Lanjri
et M. Servais Verherstraeten)

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel strekt ertoe het gebrek aan publiciteit te verhelpen dat gepaard gaat met de aanwijzing van een voogd. Opdat de vrederechter bij het aanstellen van de voogd na het overlijden van de ouders kennis zou hebben van hun wilsverklaring, wordt deze in een authentieke akte vastgesteld en geregistreerd in het register van verklaringen. Alvorens een voogd aan te wijzen, zal de vrederechter eerst dit register laten raadplegen.

RÉSUMÉ

Cette proposition de loi vise à remédier à l'absence de publicité existant en matière de désignation d'un tuteur. Elle prévoit que la déclaration de désignation d'un tuteur faite par les parents doit être constatée dans un acte authentique et enregistrée dans le registre des déclarations, afin de permettre au juge de paix chargé de désigner un tuteur après le décès des parents de connaître la volonté de ces derniers. Le juge de paix veillera à faire consulter ce registre avant de désigner un tuteur.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GO!	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
FDF	:	Fédéralistes Démocrates Francophones
PP	:	Parti Populaire

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000:	Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000:	Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV:	Compte Rendu Analytique
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publicaties@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Luidens artikel 392 van het Burgerlijk Wetboek kan de ouder die het laatst het ouderlijk gezag uitoefent een voogd aanwijzen, hetzij bij testament, hetzij bij wege van een verklaring voor de vrederechter van zijn woonplaats of voor een notaris. Op voorwaarde dat de ouders gezamenlijk handelen, kunnen zij zulks ook doen bij een verklaring voor de vrederechter of voor een notaris. Het wordt algemeen aanvaard dat van deze verklaring tot aanwijzing van een voogd een authentieke akte wordt opgemaakt. Het is evenwel nuttig dit expliciet te verduidelijken, teneinde de tekst in overeenstemming te brengen met deze van artikel 496 BW, en specifiek met het derde lid van deze bepaling. Op deze manier wordt bovendien het onderscheid benadrukt met de verklaringen van verwerping en aanvaarding onder voorrecht van boedelbeschrijving van een nalatenschap afgelegd ten overstaan van een notaris (bedoeld in de artikelen 784 en 793 BW), waar de verklaring ook onderhands mag worden opgesteld.

In tegenstelling tot de wilsverklaringen die afgelegd worden in het kader van het bewind (art. 496 BW) wordt voor de verklaring tot aanwijzing van een voogd evenwel niet voorzien in enige vorm van publiciteit.

De publiciteit is nochtans essentieel opdat de vrederechter hiervan kennis zou hebben bij de aanstelling van de voogd na het overlijden van de ouders van de minderjarige.

Dit gebrek wordt enigszins opgevangen door artikel 1234 van het Gerechtelijk Wetboek. Luidens voornoemde bepaling roept de vrederechter, ingeval de akte tot aanwijzing van een testamentaire voogd wordt ontdekt na de benoeming van een andere voogd, de beide voogden op in raadkamer en doet hij uitspraak.

De indieners willen met dit voorstel het gebrek aan publiciteit zoveel als mogelijk verhelpen door een systeem van registratie in te schrijven naar analogie van artikel 496 van het Burgerlijk Wetboek dat van toepassing is op het bewind. De wilsverklaring afgelegd voor de vrederechter en de notaris (anders dan bij testament) zal voortaan geregistreerd worden in het register van verklaringen dat reeds bestaat in het kader van de rechterlijke en buitengerechtelijke bescherming (art. 496 BW).

De mogelijkheid om een voogd bij testament aan te wijzen met uitwerking na het overlijden van de langstlevende ouder, blijft daarnaast bestaan, gelet op het goed ingeburgerd gebruik. De indieners willen mensen niet

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

En vertu de l'article 392 du Code civil, celui des père et mère qui exerce en dernier lieu l'autorité parentale peut désigner un tuteur, soit par testament, soit par une déclaration devant le juge de paix de son domicile ou devant un notaire. Les père et mère le peuvent aussi par déclaration devant le juge de paix ou devant notaire, à la condition d'agir conjointement. Il est généralement admis que cette déclaration de désignation d'un tuteur doit faire l'objet d'un acte authentique. Il serait toutefois utile de le préciser expressément, afin d'harmoniser le texte avec celui de l'article 496 du Code civil et en particulier avec l'alinéa 3 de cette disposition. Cela permettrait également d'insister sur la distinction existant entre cette déclaration et les déclarations de renonciation à une succession ou d'acceptation sous bénéfice d'inventaire faites devant un notaire (voir les articles 784 et 793 du Code civil), qui peuvent également être établies sous seing privé.

Contrairement à ce qui est prévu dans le cadre de l'administration (art. 496 du Code civil), aucune forme de publicité n'est organisée pour la déclaration de désignation d'un tuteur.

Cette publicité est pourtant essentielle pour que le juge de paix puisse en avoir connaissance lors de la désignation du tuteur à la suite du décès des parents de l'enfant mineur.

L'article 1234 du Code judiciaire permet de combler quelque peu cette lacune. En vertu de la disposition précitée, si l'acte désignant un tuteur testamentaire est découvert après la nomination d'un autre tuteur, le juge convoque les deux tuteurs en chambre du conseil et statue.

Par la présente proposition, nous souhaitons remédier autant que possible à cette absence de publicité en instaurant un système d'enregistrement par analogie avec l'article 496 du Code civil, qui s'applique à l'administration. La déclaration de volonté déposée devant le juge de paix et le notaire (autrement que par testament) sera dorénavant consignée dans le registre des déclarations qui existe déjà dans le cadre de la protection judiciaire et extrajudiciaire (art. 496 du Code civil).

La possibilité de désigner un tuteur par testament prenant effet après le décès du parent survivant continue d'exister, étant donné que son usage est bien entré dans les mœurs. Nous ne souhaitons pas forcer les gens à

dwingen om een afzonderlijke wilsverklaring (anders dan bij testament) op te maken, maar de werking ervan optimaliseren door dergelijke wilsverklaringen te laten registreren. Wat de aanwijzing van een voogd bij testament betreft, kan bovendien worden verwezen naar het Centraal Register van Testamenten waarin alle authentieke testamenten verplicht worden inschreven, en waarin ook eigenhandige testamenten kunnen worden ingeschreven.

Alvorens een voogd aan te wijzen, zal in de toekomst, naar analogie van het bewind (art. 492, tweede lid, art. 496, zesde lid BW) dit register eerst geconsulteerd moeten worden. Daarmee wordt de toepassing van artikel 1234 van het Gerechtelijk Wetboek zoveel als mogelijk beperkt.

Aan de Koning wordt een termijn gelaten om de nodige uitvoeringsbesluiten te treffen. Die termijn is bovendien noodzakelijk om de nodige aanpassingen door te voeren in het centraal register van verklaringen bijgehouden door de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat.

Sonja BECQ (CD&V)
Nahima LANJRI (CD&V)
Servais VERHERSTRAETEN (CD&V)

établir une déclaration de volonté distincte (autre qu'un testament), mais bien optimiser son fonctionnement en faisant enregistrer ce type de déclaration. En ce qui concerne la désignation testamentaire d'un tuteur, il peut en outre être renvoyé au Registre central des testaments dans lequel tous les testaments authentiques doivent être enregistrés et dans lequel les testaments olographes peuvent également l'être.

Avant la désignation d'un tuteur, le registre des déclarations devra à l'avenir être consulté, par analogie avec ce qui est prévu dans le cadre de l'administration (art. 492, alinéa 2, art. 496, alinéa 6, du Code civil). Cela permet de limiter autant que possible l'application de l'article 1234 du Code judiciaire.

Le Roi se voit octroyer un délai pour prendre les arrêtés d'exécution nécessaires. Ce délai est en outre nécessaire pour apporter les modifications qui s'imposent au registre central des déclarations tenu par la Fédération royale du notariat belge.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 392 van het Burgerlijk Wetboek, vervangen bij de wet van 29 april 2001, wordt gewijzigd als volgt:

1° het eerste lid wordt aangevuld als volgt:

“Van deze verklaring wordt een authentieke akte opgemaakt.”;

2° tussen het tweede en derde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:

“Binnen vijftien dagen na het afleggen van de verklaring bedoeld in het eerste en tweede lid laat de griffier of de notaris deze verklaring opnemen in het centraal register van verklaringen, bedoeld in artikel 496, dat wordt bijgehouden door de Koninklijke Federatie van het Belgisch notariaat. De Koning bepaalt de nadere regels inzake oprichting, beheer en raadpleging van het centraal register. De Koning bepaalt welke overheden gratis toegang tot het centraal register hebben. De Koning bepaalt het tarief van de kosten voor de opneming van de verklaringen.”;

3° het vierde lid, dat het vijfde lid wordt, wordt aangevuld als volgt:

“Er wordt voorts gehandeld overeenkomstig het derde lid.”;

4° voor het vijfde lid, dat het zesde lid wordt, wordt een lid ingevoegd, luidende:

“Vooraleer de vrederechter een voogd aanwijst, gaat de griffier na of in het in het derde lid bedoelde register een verklaring werd opgenomen. Als dit het geval is, laat hij door de notaris of de griffier van het vredegerecht waar de akte tot aanwijzing van een voogd werd verleend, een eensluidend verklaard afschrift verzenden.”.

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

Dans l'article 392 du Code civil, remplacé par la loi du 29 avril 2001, les modifications suivantes sont apportées:

1° l'alinéa 1er est complété par ce qui suit:

“Il est établi un acte authentique de cette déclaration.”;

2° un alinéa rédigé comme suit est inséré entre les alinéas 2 et 3:

“Dans les quinze jours suivant la déclaration visée aux alinéas 1er et 2, le greffier ou le notaire fait enregistrer ladite déclaration dans le registre central des déclarations visé à l'article 496, tenu par la Fédération royale du notariat belge. Le Roi fixe les modalités de création, de tenue et de consultation du registre central. Le Roi détermine les autorités qui ont accès gratuitement au registre central. Le Roi fixe le tarif des frais pour l'enregistrement des déclarations.”;

3° l'alinéa 4, qui devient l'alinéa 5, est complété par ce qui suit:

“Il est ensuite procédé conformément à l'alinéa 3.”;

4° un alinéa rédigé comme suit est inséré avant l'alinéa 5, qui devient l'alinéa 6:

“Avant que le juge de paix ne désigne un tuteur, le greffier vérifie si une déclaration a été enregistrée dans le registre visé à l'alinéa 3. Si tel est le cas, il demande au notaire ou au greffier de la justice de paix devant laquelle l'acte de désignation d'un tuteur a été passé de lui envoyer une copie certifiée conforme.”.

Art. 3

Deze wet treedt in werking op de eerste dag van de twaalfde maand na die waarin ze is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

17 november 2014

Sonja BECQ (CD&V)
Nahima LANJRI (CD&V)
Servais VERHERSTRAETEN (CD&V)

Art. 3

La présente loi entre en vigueur le premier jour du douzième mois qui celui de sa publication au *Moniteur belge*.

17 novembre 2014